

Numerul 52. Oradea-mare 29 decembrie (10 ian.) 1896. Anul XXXII.

Ese duminica. Abonament pe an 10 fl., pe 1/2 de an 5 fl., pe trei luni 2 fl. 70 cr. Pentru România pe an 25 lei.

Despre tăria, slăbiciunea și desfătarea sufletescă.

Cuvintele ce le-am luat de temei al rugăciunii noastre se află în cartea sfântului apostol Pavel către Romani, cap. 15, vers 1:

„Și datori suntem noi cești tari să purtăm slăbiciunile celor neputincioși și nu noue să plăcem“.

În această oră sfântă din miez de noapte, în care aruncăm privirea sufletului mai înteu peste un an încheiat și apoi căutăm în taina viitorului, în necunoscut, să ne punem trei întrebări serioase, la cari nu suntem în stare să răspundem prin vorbe, la cari numai faptele noastre pot să dea răspuns:

- „Avem tărie sufletescă?“
- „Putem purta pe cei neputincioși?“
- „Aflăm desfătare în noi înșine?“

Avem destulă tărie sufletescă? Ce înseamnă a fi tare?

Să cercetăm în adâncul sufletului nostru și să ne întrebăm!

Căci dacă în vreme de un an întreg am împlinit din dragul inimei o datorie ușoară, fără a fi jertfit ceva din al nostru, fără a îndura lipsuri, fără a fi supuși ispitelor: acesta nu înseamnă a fi tare.

Când am fost dăruiți cu un trup sănătos, cu o inimă veselă,

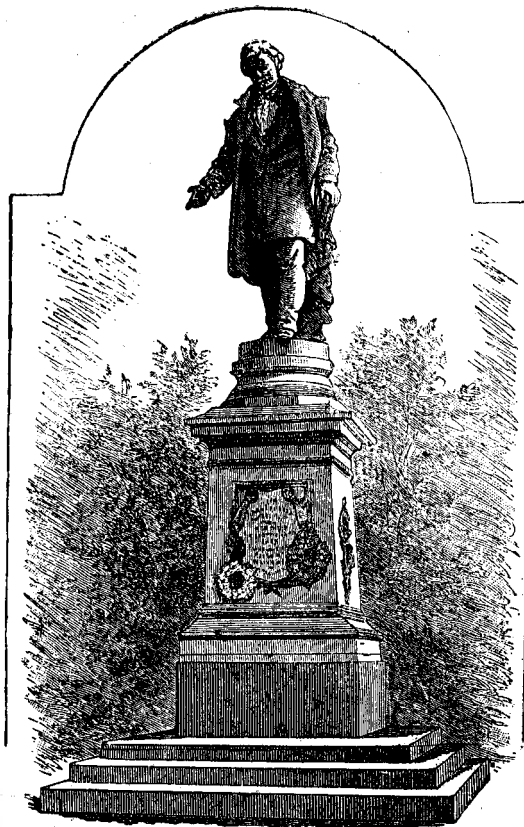
când n'am fost siliți să biruim patimi pentru a fi răbdători, când n'am îndurat dureri și oboseli: atunci nu ne putem mândri că am avut tărie sufletescă.

Dacă ne-am înlesnit lucrarea, întorcând privirea de la greutăți și neplăceri, dacă în faptele noastre am umblat după câștig și traiu ticnit: iarăș n'am dovedit tărie.

A fi tare: înseamnă a împlini cu credință și cu stăruință lucrarea începută, chiar și atunci când împlinirea datoriei noastre nu ne înveselește, când nime nu ne dă mână de ajutor, eând nu suntem îmbărbătați ori mângăiați prin laude.

A fi tare: înseamnă a nu vorbi de jertfe și de lipsiri, a nu ne aduce aminte de dăsenle când voim să ajutăm pe alții și să severșim binele.

A fi tare: înseamnă a-șadună puterile în contra slăbirei și oboselei sufletului seu, asemenea unui oștén la pază înaintată, care stă flămând în fața gerului, a vântului și a vrășmașului, în întunerecul nopții, și nu-și întorce fața pentru a se feri de vântul sfășitor din spre miez-nopte, nici atunci când barba și genele i-au înghețat. Cuprins de amortéla morții, oșténul nu se întorce să caute ajutor. El nu se gândesce atunci decât la patria lui cea prieténosă, pacinică și blândă! Și de s'ar întorce cătră densa cerénd

STATUA LUI ELIADE ÎN BUCUREȘCI.

ajutor, oșténul ar fi impușcat ca un ticălos și ne-trebnic.

A fi tare: insemnă a nu se gândi la mărire, la câștig și la resplată, a face binele din dragul inimei, inveselindu-se ca un copil nevinovat de frumusețea binelui sevărșit.

Sântem ore tari, iubiții mei? — Semnul puterei e îndurarea slăbiciunei. Avem noi răbdare în fața slăbiciunei? Avem răbdare, când stăpunul nostru e ciudat, ori nu cere prea mult? când servitorii noștri nu e implinesc voia? Sântem îngăduitori față cu frații, cu surorile, ori cu prietenii, cari cer de la noi tocmai ceea ce ne e mai greu, cari ni se infățșeză tocmai cu greșeli, de cari ne scârbim mai mult? Séu respundem cu asprime tuturor; séu, ceea ce e și mai urit, ne piângem pe ascuns în contra lor și tragem băgarea de samă și a străinului la greșelile lor? Ne-a trecut vre-odată prin minte să luăm asupra noastră vinovăția aprópelui nostru și să suferim noi dojana datorită lui? Ori mai adese ne-am grăbit a rostogoli asupra lui și vinovăția noastră? Ori ne-am insoțit cu ómeni, față cu cari înainte eram nepăsători, numai pentru a da în tovarășie năvală asupra altora, numai pentru a le află greșelile cu atât mai nesuferite, cu cât le-am povestit mai mult noului tovarăș? Putut-am suferi o vorbă împotrivotóre? putut-am iertă deșertăciunile și slăbiciunile minții? putut-am suferi cea mai mică supărare ce ni se face, de și isvorul acestora l-am puté descoperi și inlătură dacă am iubi pe aprópele nostru.

A iertă: insemnă a iubi.

Pe cine iubim noi? Pe cine am iubit vre-odată atât de mult, încât și greșelile lui să ne pară vrednice de iubire, știind că ele sânt partea slabă a unei însușiri bune?

A iertă: insemnă a înțelege.

Pe cine am înțeles noi? Ne-am ostenit noi vre-odată să cercetăm, dacă nu cumva inima aprópelui e încărcată de grigi? — Vedem pèrul inlbindu-i, îi vedem fața brăzdată de increșturi, și nu șcim pentru ce. Nu ne trece prin minte, că ochii lui noști întregi nu s'au închis, că inseteză după o întrebare prieténosă: Suferi? — pentru ca să-și pótă ușorá inima încărcată cu suferințe? Sântem nepăsători. Nu vedem decât mersul obosit al aprópelui, ochiul lui ostenit; ne pare sgâr-cit la vorbă și sarbed. Sërmanul! el ar fi vorbit, dacă l-am fi întreat în felul cum Christos șcicia să întrebe, Christos, ai cărui ochi lăcrimau la vederea suferinței.

A suferi: insemnă a ajuta.

Când ajutăm noi? Noi așteptăm ajutor de la alții. Aprópelui nostru voim să-i dăm un ajutor, pe care nu-l póté primi, séu care nu i-ar fi de folos. — Și apoi cerem mulțămită, o mulțămită nesfêrșită, o mulțămită mai mare de cum a fost ajutorul ce am dat. Câtă bunătate, câtă istețime, câtă lăpédare de sine se cere de la cel ce intinde mână de ajutor! Câtă înțelegere trebuie să aibă omul, pentru a se simți în starea celui care suferă, pentru a simți în adevăr durerea lui! Iar noi îi aruncăm fărímăturile ce ne sânt de prisos și ne mirăm când nu le ridică. Insetatului îi dăm pâne uscată, căci trecem cu vederea că e insetat. — Ah! — când ore ajutam în adevăr pe aprópele nostru!

Acum, încă o întrebare; cea din urmă și cea mai grea:

Aflăm ore desfétare în noi ênșine?

Cine ar îndrăsní să spună că nu! Unuia nu-i plac podóbele, dar el se mândrește cu vieța sa nepétată; altul află în oglindă, că fața sa nu e frumoasă, se crede inse mai înțelept decât alții. Copiii tei nu sânt

desevêrșiti, dar spui că sânt mai bine crescuți decât ai altora! Grădina vecinului nu e aședată în loc frumos, el culege inse cele mai frumoșe póme!

Aprópele teu e pururea posomorít. iar tu tot-dauna vesel; unul e mândru de veselia sa, iar altul ar da podóbe și bogății în schimbul unui trup sântos și a unui suflet desfétat. Acesta e mândru pentru jertfele ce a adus și vorbește mereu despre ele. Vorbind necontenit de jertfele făcute, el pricinuește celuiialt durere. De mii de ori el dorește ca mai bine să nu fi făcut aceste jertfe. Te mândrești cu iubirea ta de adevăr, și nu șcii că adevêrurile tale amăresc pe aprópele, îl jignesc și-l intristeză.

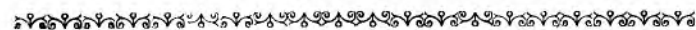
Unde e omul care n'are, în adâncul inimei sale, un loc în care se ascunde desfétarea de sine! Unde e omul care să nu credă că a fost dărui de Dumneđu cu tóte însușirile bune, de și, póté, e încărcat cu greșeli și cu slăbiciuni, despre cari nu e în stare să-și dea samă. El n'are inse slăbiciunile altora și de aceea se crede îndreptățit a fi mândru.

Puterea lui e slăbiciune, căci neputința sa e tária altuia, și astfel a trebuit să fie, pentru ca să se dese-vêrșescă marea și puternica clădire a lumci. Cum e întocmirea lumci întregi, așa e și întocmirea fiecărei case ori cât de mică, întocmirea fiecărei familii, fiecărei to-vărășii de ómeni. Dacă tot omul ar ajutá cu tária sa pe aprópele seu și și-ar mărturisí greșelile, ca altarul să ia locul pe care el nu e în stare să-l ție, atunci noi ómenii am fi aceea ce a voit Dumneđu să fim, și ce a avea am puté fi când am urmă cu rêvnă și am viețui amêsurat sfintelor lui cuvinte. Pentru acésta să cerem ajutorul lui.

Părinte Ceresc! Tu singur ai tária deseveșită pentru copiii Tei! Tu ne poți spriginí când șovăim în fața datoriiilor noastre! Tu ne poți ajutá întru a purtá durerile noastre! La Tine aflăm sprigin când ne dobóră grigile. Înaintea feței Tate slăbiciunea noastră nu e puțină, căci Tu ne-ai făcut așa! Tu cunoșci măsura, cu care ai măsurat fiecărui om puterea lui și de la Tine sânt și poverile. Vom fi pètrunși de voința și răbdători, după cum se cade fililor Tei, iar între noi ne vom spriginí cu mângâiere.

Îndurare! Oh! iertă-ne dacă ne-am certat prea mult între noi până acum; dacă nu ne-am spriginit cu iubire, ca nimene dintre noi să nu alunece! Dăruește buzelor noastre graiul dragostei. Deschide ochii noștri, ca să putem vedé unde e nevoe de ajutor, ca să nu trecem nesimțitori pe lângă suferințe, ca greșelile aprópelui să le cunoșcem numai pentru a le îndreptá cu blândete și cu duioșie. Dómne Dumneđuul nostru, nu trimite pedepsele Tale asupra noastră, când ne înlțăm în deșertăciune, când credem prea mult despre noi! Iertă și acésta a noastră slăbiciune, aședă smerenie în inimile filor Tei, ca să nu fim nevoiți a trece în calea smereniei cu amar și cu durere. Ție-ți aducem mulțămítă pentru tóte darurile de cari ne-ai făcut părtași! Ție-ți mulțămim prin cavinte și prin fapte! Ție-ți vom mărturisí slăbiciunile noastre. Tu singur ești cel a tot puternic! Amin!

CARMEN SYLVA.

Un tiner tórnă complimente unei tinere.

— Ești o rosă domnișóră.

Ea pozéză pe modesta.

— Ce te face s'o cređi?

— Ghimpíi, domnișóră.

Filosofie.

*„Una este totu 'n lume
Și va fi cât vecinicia!“
Astfel țice Xenophante
Filosoful din Grecia.*

*El susține unitatea, —
Și cu mare 'nțelepciune! —
Dar că ce-i aceea una
Xenophante nu ne spune . . .*

*Tóder nu cunoșce carte,
Nici nu a cetit grecește,
Dar și el ca prin minune
Tot asemenea grăiește.*

*Ba el spune și mai multe
Ca 'nțeleptul din Grecia:
«Una-mi este totu 'n lume
Și-cea una e Măria!»*

SEX. TIL.

O teorie.

Domnul Isidor Ieșian publicase în numerii 35—37 ai „Familiei“ un studiu destul de interesant, referitor la teoria reincarnațiunii, cu un mod de scriere, din care transpiră convingerea la tot șirul. Nu e o teorie nouă, această metempsichosă datéză de pe timpul gloriei de odinioară a Egiptului și a Greciei. Cumcă adeca, sufletul omului, dacă în viața acésta nu a fost destul de bun, are să trecă prin un lung șir de ómeni, în proporțiune cu moralitatea și inteligența sa, până se purifică cu totul, spre a trece în altă vieță mai fericită, vomindu-se cu Dumneșeu, părintele întregului univers.

E interesant cum teorii vechi și date aprópe uitării se ridică de-odată la o nouă vieță, aceleași în esență, dar mai neteșite, mai lustruite órecum, ca și când s'ar jená să se presinte în haina lor rósă de molii și hărbuită de atáta amar de vreme.

Dar e totuș mult mai interesant cum se ridică de-odată cu teoriile și mulțimea de dificultăți, invidiose órecum că o teorie uitată a avut curajul să se avénte din colbul vremilor trecute la o nouă vieță, fie aceea cât de problematică.

Așá și acum.

Nu voi aminti tóte dificultățile, ar fi un lucru prea cutezat pentru mine, o las acésta în grija capetelor mai luminate, dar voi încercá să pun în relief o dificultate amintită și de dl autor în fuga condeiului, inse neresolvată, vom esaminá modul dsale de argumentare, și ne vom ocupá mai în detail cu cestiunea, că óre ce raport e între metempsichosa și credința nóstră, și mai ales că afláse în scriptură ceva argument pentru metempsichosă, după cum susține dsa.

Prima dificultate — prevéđută și de dl autor — constă în aceea, că în atare cas omul de sigur își va aduce aminte de esistența sa anterioră. Dar tot dsa cercă să ni- și delatureze, amintește adecă cazul cu subiectele magnetisate, cari nu mai au nici o cunoșcință despre visiunile și impresiile avute, indată ce se

deșéptă. În consecvență deduce apoi — tot dsa — că un spirit incorporat póte uitá tóte cele ce le-a pășit odată în vieța sa anterioră, în universul infinit.

Deduția acésta atát de hotărítă inse pare a fi grăbită puțin. Să nu uitám că subiectele magnetisate sânt în o stare anormală, nu sânt conșcii de ceea ce lucréză, și tocmai pentru aceea lucrările lor se atribue stării lor isterice, anormale, nici decum inse persónelor ca atari, nici vom puté cere ca subiectele magnetisate să fie responsabile de ceea ce fac.

Prin urmare cazul amintit — tocmai pentru că e anormal — remáne departe de a argumentá că omul ar puté să uite tóte câte le-a lucrat în o vieță anterioră pe lângă o stare normală și conșcie.

Spiritul în sine nu póte uitá, dar restrins între marginile materiei, pierde încátva din acésta perfecțiune, impresiile atát de vii órecând se debilitéză, se întunecă. Dar uitarea e mult mai restrinsă de cum am eugetá, dovedesc acésta fulgerările acele de conșcință, când un lucru aprópe uitat își resare în memorie, o persónă de mult uitată și se presintă în vis. Nu sânt aceste semne invederate a unor sfortări zadarnice a materiei, să supprime manifestațiunile sufletului legat de ea? Și me întreb acum, dacă se póte admite, că sufletul să-și piérdă intratáta conșcința, încát nici idee să nu mai aibă, nu țic despre singuraticile acte, ci despre aceea cel puțin, că a mai existat órecând. — Din șirul lung al unor esistențe anterioré — o serie lungă de vieți — în care de sigur voi fi avut parte de bucurii și dureri, de visuri fericite și lacrimi amare să nu-mi rămână nici măcar o amintire nehotărítă, o clipă de aducere aminte retrospectivă, în unul din acele rari momente ale vieții, când sufletul se ridică pe-o clipă peste lanțurile materiei?

Din cunoșcințele pe cari sufletul și le-a căștigat în esistențele anterioré, să nu-mi rămână nici una măcar, cu care întâlnindu-ne de nou în actuala esistență, să tresar eugetându-me: „Óre unde am mai auđit eu lucrul ásta?“ Nu — căci dóră fiecare simțéșce cum spiritul se desvóltă încetul cu încetul, cum tóte cunoșcințele ce și le căștigă și de țic, sânt pe-o formă de noué, pe-o formă de necunoscute.

Cine va fi în stare să me convingă, că spiritul meu va uitá tot ce a cunoscut și iubit în vieță? Dóră vr'un basm al poeșilor, care-mi va duce umbra pe málurile Lethei, ca să-o adape din apa uitării . . . Numai cât basmele tot numai basme rămân!

Astfel cestiunea remáne — după părerea mea — încă tot deschisă.

Spre a confirmá teoria, dl Ieșian se provócă la exemple. — Nu le voi repeți și eu, cetitorii cari se intereseză de cestiune, le vor aflá în nr.ii 35, 36 a acestei reviste. Sânt la tot cazul interesante ca lectură, dar au remas departe de a-mi face impresia unui argument grav și deeiđetor. Me mângâi inse cu promisiunea dlui Ieșian, care ne promite esperințe personale, căștigate prin studii psihice îndelungate.

În șirul argumentelor se face alusiune și la poesia lui Goethe eátră dómna Charlotte de Stein. În un avént poetic de tot frumos întrebând Goethe că ce îl légă pe el așá de strins de Charlotte, respunde:

„Ach du warst in abgelebten Zeiten
Meine Schwester — oder meine Frau!“

Urméză schițarea acestei fericiri; cum ea îl pătrundea cu o singură privire, așá cum ochii muritori nu

mai pătrund, cum îi influență întreaga lui viață, cum își odihniă peptul sbuciumat în brațele ei... „și din toate aceste numai amintirea nesigură a remas“.

O explicație gingașă a simpatiei acésta, pe care dl Ieșian o ia drept argument pentru teoria dsale. Se întelnesc doué suflete doritoare, se cunosc și se înțeleg. Și când ajung ca cunoștința simpatiei reciproce, li se pare că simțeméntul acela e de mult, dóră de la primul moment al întâlnirii, póte de mai înainte încă, un simțemént vag și nedeslușit, care până atunci a remas nerealisat. Dar avéntul acesta poetic pierde cu totul drăgălașia și valórea, îndată ce-l vom folosi de argument pentru metempsichosă.

De-altcum idei analóge aflăm și în literatura noastră. În „Dan“-ul lui Vlahuță (II 105) cetim: „După un cias, li se părea c'au fost prieteni de mult, într'o altă viață, ș-acum se regăsiă cu aceleași simțeminte, cu acelaș fel de a gândi“.

E și acésta un argument pentru metempsichosă, séu o netăgăduită drăgălășie de avént?

Să trec înse la partea cea mai însemnată a teoriei, la afirmarea cea mai cutezată a dlui Ieșian. Susține adecă dsa, cumcă ênsuș Christos a învățat acésta teorie, Christos „spiritistul cel mai mare ce a trăit vr'odată pe pământ“.

Multe numiri i-a dat lui Isus lumea „care nu l-a cunoscut“, séu mai bine đis, care nu a voit să-l cunósca; făcutu-l-au un filosof de rënd care cu nimic nu e mai mult ca Pythagora bună-óră, făcutu-l-au un simplu om, dór „spiritist“, predicator al metempsichosei e totuș prea mult.

Pentru că dacă e adevérat că Isus a învățat metempsichosă, adevérat e și aceea că Isus și-a contrađis — după cum vom vedé mai la vale.

Dl Ieșian argumentéază, după A. de Baltin, în chipul următor, provocându-se la textul st. scripturi

... „De nu se va nașce cineva din apă și din spirit, nu va puté să intre în împărăția lui Dumneđeu“, adecă din materie și din spirit; pentru că pe timpul lui Christos cunoșceau Israelitenii numai trei elemente: apa, aerul și focul și sub cuvéntul „apă“ se înțelegea de comun materie“...

Nu observă dlui forțarea argumentului? Să đicem că nu o observă, și să đicem că nu o observ nici eu, trecem mai departe; „și din spirit“ peste cuvéntul acesta dl Ieșian trece cu o vėdită grabă, înțelegénd pur și simplu spiritul omului. Dar eu me voi oprí pușin. Nu se póte înțelege spiritul omului, căci acela nu se nașce de nou, ci remăne acelaș și în teoria reîncarnățiunii. Dacă dl Ieșian nu observă nici acum forțarea textului, și înțelege spiritul creat, în loc de a treia persoană a S. Treimi, me voi provocá la textul vulgatei. Aici se đice „nisi anic renatus fuerit ex aqua et Spiritu sancto“, asta cred că e destul de clar đisă.

Dar să aúđim părerea unei autorități dogmatice:¹

Prin cuvintele „de nu se va renașce cineva etc.“, Christos exprimă indirecte corupțiunea *morală* în care se nașce omul trupeșce, și imposibilitatea de a póșede împărăția eminentemente perfectă a cerului, de nu ne vom renașce *sufleteșce* (prin botez.)

Și fiind că Nicodim înțelege renașcerea trupescă, continuă că este născut din carne, carne este, și ce este născut din spirit „spirit este“. Din antitesa materiei și a spiritului vedem, că tot ce e născut din carne

e material, și ca atare nu póte póșede împărăția cerului pur spirituală, de nu se va renașce și sufleteșce.

Și Christos se miră că Nicodim nu șcie aceste: „Tu ești învățător al lui Israil și nu șcii acésta?“ Evident că despre renașcerea sufletescă e vorbă, despre care Nicodim a trebuit să aibă cunoștința din testamentul vechiu.¹

Dar unde avem urmă măcar că Iudeii să fi admis metempsichosa, încât Christos să se mire, că Nicodim nu are cunoștința despre ea?!

Am amintit autoritate dogmatică, numai fiind că cestiunea în sine e dogmatică, și fiind că și dl Ieșian se provócă la autor strein, dar cestiunea e mult mai ușóră decât să mai me provoc la autorități.

După teoria dlui Ieșian, sufletul omului se reîncarnéază, și aici Christos vorbeșce despre renașcere. Nașcerea este inceputul esistenței, precând reîncarnarea e mai mult numai o continuare a aceleie, căci în reîncarnare jumétate din esența omului — sufletul — nu se nașce, ci trece numai din o existență într'alta. — Și cuvintele de mai sus numai atunci ar fi favorabile metempsichosei, când ar suná „De nu se va reîncarná cineva“... Cred că e evidentă deosebirea.

Dar abstrăgénd de la toate aceste, e absolut imposibil, că Christos să fi propus învățătura acésta și să o fi esplicat așa de pușin, încât numai după atâtea și atâtea vécuri să-l înțelegem. E imposibil, că acelaș Christos să fi permis apostolilor — cari nu i-au înțeles cuvintele — să boteze.

Argumentația dlui autor devine mai departe cu totul ilusorie; anume, când Christos đice despre Ioan Botezătorul cu o figură oratorică proprie orientalilor: „Iacă eu đic voue, că Ilie a și venit“... (Mat. 17. II) dl Ieșian interpretéază textul deducénd că Christos a afirmat reîncarnarea spiritului lui Ilie în Ioan Botezătorul.

Ei bine, Negruzzi — nu șciu în care scrisóre a sa² numeșce pe Puschin, Lord Byron al Rusiei, și-mi aduc bine aminte, cum un fost profesor al meu, numiá pe Bolintinean Torquato Tasso al Románilor, care móre în estrema miserie, pe scándurile spitalului, în consecvență ar trebui să deduc, că și domnii aceștia au propagat metempsichosa, dar nu o fac acésta, căci nimeni nu-mi va crede că vorbeșce serios, póte nici dl Ieșian.

Sěrmane genii dispărute, câte spirite ar trebui să fi avut fieșce care din voi, ca să ajungă la toți cari ve afectéază mărirea, fără s'o póședă, și voi mediocrități și nulități de caracter, câte spirite ar trebui să fi avut să remănă câte unul pentru toți acela mulți, cari ve póșed mărirea, fără de a afectá!

De incheiere să vedem conclusiunea la care ajunge dl autor, și care singurá e în stare a nimici aserțiunea, că metempsichosa s'ar puté admite alătura cu credința și morala creștină.

„Cu acésta teorie... avem și o dovédă mai mult, că credința noastră despre muncile și suferințele eterne după mórte ca pedépsă pentru cei păcătoși, nu póte fi esactă“.

Nu e aci locul să discut esistența infernului, cu atât mai vértos că acésta e o cestiune de credință, și care nu se póte argumentá de-a dreptul din rațiune. Se vede înse că dl Ieșian nu are cunoștința despre a-

¹ „Spelá-me-voi și mai vértos decât néua me voi albi“. Ps. 50, Asemenea la Ezechiel, unde Dđeu promite poporului seu „spirit nou“, și în spelările simbolice ale Israelitilor.
² Pécatele tinerețelor.

VENĂTÔRE DE LUPI IN RUSIA.

césta, căci in tot chipul se cercă a ne arătă că nu o pôte cuprinde. Natural că nu o pôte, și nu o va puté uimeni indată ce e vorbă de mister, căci dór misterul dacă ar puté fi cuprins cu mintea, nici nu ar fi proprie mister. Nu cumva se mirá dsa cum de sânt trei persóne divine, dintre cari fiecare e Dumneđu și Dđen e totuș numai unul? Séu dóră acésta, și alte multe mistere a credinței nóstre le pricepe cu mintea, iar nu le crede numai?

Nu-i voi dice dlui din cestiuene, că afaeerea de mai sus e un erez, acésta o va și pôte mai bine ca mine, dar să mi se permită o observare referitor la modul de argumentare a dsale.

Din lóttă scrierea, e bătătóre la ochi citarea atât de désă a sf. scripturi, cu citat din scriptură se incepe, cu citat se terminéză, și in seria argumentelor scriptura — ca cel mai ponderos — e lăsată la urmă. — Din tóte aceste e evident că dl Ieșian admite sf. scriptură ca o autoritate, ca un isvor de credință. Și invěțătura despre infern se află in acelaș isvor de credință, propusă prin graiul divin al lui Isus, invěțătura despre care dsa a susținut că „nu pôte fi esactă“.

Ceea ce nu pôte fi esact, e la tot cazul o eróre, a propune inse intențional o eróre e tot atât cât a minți séu inșelă.

Christos — și minciună, séu ceea ce e tot atât. sf. scriptură — și neadevăr, nu sânt aceștia doi termini cari se eschid imprumutat, și dintre cari noi numai unul putem alege.

Alegem minciuna, atunci dl Ieșian are dreptate, și a făcut fórt reu, că s'a provocat la o atare autoritate, care tocmai după argumentația dsale e minciносă, aruncăm atunci scriptura in foc, séu o lăsăm bunicei să cetescă din ea in nopțile lungi de iernă, până va adormi cu capul pe crisová . . .

Alegem sfânta scriptură, atunci sânt adevérate tóte ce conține, remâne atunci și mai departe isvorul de credință și de adevăr — și dl Ieșian și-a contrađis.

Caute-și dsa argumente din conclusele ședințelor spiritistice, mai șciu eu din ce rezultate a studiilor dsale psihice, dar nu in sf. scriptură, care e in contradicție vedită cu metempsychosa.

Aceste tóte le susțin bineințele, numai in cazul când dl Ieșian are aceeaș opiniune despre sf. scriptură care o am eu, cumeă adecă e op inspirat, a cărui interpret autentic e biserica. — Altcum discuția nu ar decurge in giurul aceluiaș obiect, și natural că nu ne-am puté înțelege.

ALESANDRU CIURA.

Pelerinajul la Kevlaar.

După H. Heine.

I

Bolnavul dórme 'n casă,
Și mama plânge 'n prag,
El dórme și ea plânge
Și clopotele trag.

„O fiule, te scólă,
„Să mergem la Kevlaar,
„La sfânta Preacurată
„Să ducem și noi dar“.

„Sânt bolnav, dragă mamă,
„Și ochii de-i inchid,

„De Margareta mórtă,
„Visez necontentit“.

„Desprinde dragul mamei,
„Matanile din cuiu,
„Și vino Preacuratei,
„Durerea să ții-o spui“.

Troparele resună
Mărire celui sfânt.
Și praporii se mișcă
Incetișor in vânt.

Se duc in procesiune
Cântând, in sus pe Rhin
Și 'n urma lor departe
Bolnavul pelerin.

De mama-i dus sërmanul,
Și bolnav, cum îl șcim,
Se rógă cu norodul:
„Fecióră te mărim“.

II

La Kevlaar străluceșce
Al sfintei greu vestmânt,
Căci ađi e đi 'nsemnată,
Vin bolnavii pe rënd.

Vin șchiopi ș-aduc picióre,
De cэрă albă 'n dar,
Și ciungii mâni de cэрă,
Feciórei din Kevlaar.

Și cel ce dă o mână
La mâni e vindecat,
Iar cei ce dau picióre,
Se duc jucând in sat.

Da, căți n'au mers pe cărji
Și s'au intors la joc,
Și căți nu bat ađi cobza,
Ce n'aveau mâni de loc.

Dintr'o lumină mama
Cu ochiu 'nlăcrămat,
O inimă de cэрă
Curënd a frământat.

„Să rogi pe Preacurata
„S'ajute 'n al ei har“,
Și el o ia, se 'nchină,
Și-o pune pe altar.

„Preasfântă Preacurată,
„Și prea plină de dar
„Impărătésă maică,
„Ascult' al meu amar.

„De la Colonia sântem,
„Șcii, cel oraș vestit,
„Cu sute de biserici
„Și temple de granit.

„Și-mi eră Margareta,
„Vecină . . . . și-a murit.
„Fecióră Preacurată,
„Tu șcii ce-am pățimit.

„O inimă-ți dau jertfă,
„Că 'n inimă mi-e reu,

„Pe rana mea Fecióră
„Revérsă harul teu“.

„Ascult' a mea rugare
„Mariă, căci noi șcim,
„Că ești Preamilostivă,
„Pre tine te mărim“.

III

Bolnavul și cu mama
Dorm în cămara lor,
Fecióra Preacurată
Intră cu pas ușor.

La bolnav ea grăbește,
Și c'un suris divin,
Apésă sfânta-i mână
Pe inima de chin.

Durerea s'o opréscă,
Să fie lecuit,
Suride, și dispore
Ușor — cum a venit.

Iar mama, ea viséză
Ca toți ómenii buni,
Și 'n vis le vede tóte,
Minuni, peste minuni.

Cu inima și gândul
La bolnavul ei fiu,
S'a deșteptat sérmana,
Câni... lătrau pustiu.

Pe-o față ca de céră,
Lumina se jucă,
Căci fiu ei murise...
De și se luminá.

Iar mama, biéta mamă,
Presimte-un har divin,
Ea 'n cetișor se rógă
„Fecióră — te mărim“.

MARIA CUNȚIANU

Datinile poporului român la nuntă.

— Din cercul Beinșului și al Vașcoului —
(Fine.)

Predarea cinstelor.

Fiecare muere face doi colaci frumoși, și a doua și seára după ce umblă vilfeii (chemătorii) după ele merg unde a fost poftiți la mire ori mirésă unde a luat parte la nuntă. Atunci duc colacii, câte o șuncă, séu spată de porc, cărnaț, răchiiu cu miere, ori vin — ce are omul mai bun, cu atâta e cinstea mai mare.

Cinstele acestea tóte trec la mâna grăitorului (svornicului) care incepe predarea „cinstelor“ cu o vorbire de forma următoare:

„Ascultați dragii mei nuntăși să ve ascuite Dumneșo, că de 3—3 zile tot chiuim și zuim și nimică nu plătim!

De-acasă am venit, nimea nu ne-a mai știut, că unde

süntem, așa acum pe larmă și pe toiu, și mai ales pe sunetul hidedilor a dat de veste muerile nóste că süntem aici, și ele bine au știut, necăjilele de ele, că noi de 2—3 zile nu am trăit nemăncați și nebeuți; deci a venit după noi să ne rescumpere cu ce le-a dat Dđo.

— Ascultați, iacă știți bine că Vasaltea Sala, de eri de alaltăeri nu s'a dus acasă, ci tot ziuéșce și chiuéșce, jócă, sare și isi face voie bună, cu noi cu toți dimpreună, dar soția lui credincióasă Iuliana, prinđend de veste că unde se află, a venit să-l rescumpere —

Cu doi colaci frumoși,
Din pelița lui Christos,
Cu un hărdău de beutură,
Să umble pe la toți pe la gură,
Iacă și un șold de porc,
Deie Dđo la toți noroc.
Primeșce gazda în brațe etc.

prinđendu-și mâna grăitorul cu gazda, și cu soția și soțul cui a adus cinstea.

Așa se continuéză cu tóte cinstele până se gată, un colac se dá din cei doi napoi, cui l-a adus, iară ca cinste.

După ce s'a gátat cu cinstea de cătră grăitor — urméză cina care e din multe plese (feluri), bună și ține lung, după cinste e nunta mai bună și veselósă, chemătorii, stegarul, precum și grăitorul capétă câte un colac cinste pentru ustăneli.

După cină urméză jocul nevestelor cari au venit cu cinstea, nici una nu-i slobod să remănă nejucată, că așa-i data. Acest joc ține până diminúța, aici e întrecere mare în chiuituri.

Un fecior țice:

Nevéstă invélitá rótă,
Tótá ziua umblá bétá,
Dacă bārbatu-o 'ntrebă,
Ea țice că e betégă.

Altul:

Tu muere tu bolândă,
Nu ședé 'n crișmă flāmândă,
Du-te acasă și mánăncă,
După aceea te mai culcă.

Altul în semn de a-i întrece, rosteșce:

Veți fi: { Voi bārbaiți blástemați,
{ De nu beți și nu máncați.

Alții:

Mândra mea de mândră tare,
Nici un dinte (ghinte) în gură n'are.

Un moșnég bētrán țice de după mész:

Tineréță, tineréță,
Ce bun preț ai în viétă.

Vecinul seu sucindu-și mustățile țice:

Bētránețe, bētránețe,
Cum v'aș da pe tinerețe,
Tineréța-i ca verdéța,
Bētráneța-i ca și ghiața,
Uiu! uiu! că a țis popa,
Că dracu ști pe dracu!

Un feciorăș jucând cu o fetiță, îi țice:

Hop leliță lelișóră,
Fire-ai mamii norióră,

I N T R Ă ! (După tabloul lui K. Müller.)

Iară mie ce să-mi fi?
Ce-a fost mama tatii!

Altul, fiind allean pe bărbatul unei neveste, ȳice:

— Nevastă, bărbatul teu,
Bun ar fi pus ciuhă in grău,*
Că-i negru ca și un tăciune,
Pasēri pe grău nu s'ar pune!

Unui bețiv îi descântă:

Totă ȳiua bea la crășmă,
Și-i ese pērul prin cușmă,**

Unul neinsurat ȳice:

Insurăm'aș insurá,
Hidă tare n'aș luá,
Mândră tare nu-mi pré place,
Că prea mulți prieteni mi-ar face.

Altul, in semn de batjocură, îi raspunde:

Tu mēi cu chiuita,
Lasă nu te insurá,
Dacă te-a făcut mă-ta,
Să șcii numa tremurá.

Unul ȳice:

Insurá-m'aș insurá,
Hiaba că nu vre mama,
Mama-i babă șciutōre,
Nu-i trēbă peptenătōre.

Venind rēndul pe un bētrān să jōce, ȳice:

Nu te supēră mirésá,
Că-i bota pe grindă in casă,
Cioplită in patru dungi,
Cātu-s spatele de lungi.

Altul jucând mirésa, ȳice:

Uiu! uiu! că bine-i pare,
C'o adusem la sócră mare,
Sócra mare-i lucrătōre,
Mirésa dōrme 'n picióre!

Iuând altul mirésa, incepe:

O! pa, țupá sócră mare,
Nu te supēră așa tare,
Că-ți aducem ajutor,
Să te trântescă de cuptor,
Câte-o dată cătră vatră,
Când o fi mai supērată.

Altul ȳice: Taci mēi, nu minți, că ia ce ȳic
bētrānii:

Hopa! țupa! bine-mi pare,
Că-i aduc peptenătōre,
Să-o peptene pe cap,
Câte cu-o scléfă de fag.

Unul jucând cu o nevestă frumósă, dar „cam
de-a lumei“ vorba sātēnului, ȳice:

Cu nevēsta cea frumósă,
Nu-i māncă jinchița grósă,

* Spaimă pasērilor.
** Căciulă.

Că se apucă de jucate,
Și uită de vaci cu lapte.

Altul in batjocură ȳice:

Albă-i rochia de sapun,
Galbēnă-i nana de somn.

Inaintea cinstelor, a doua ȳi de nuntă diminēta, se duc cățiva cari au remas peste nópte acolo, din casă in casă la căți au fost la nuntă, pe cari din casă îi trag la uliță și îi pun pe un scaun, cum ȳic ei „de-reș“, punēnd la ei pe partea din napoi o perină, apoi unul poruncește că câte țōve să i se dee pentru că a fugit din nuntă. atunci dau doi de 2 laturi cu țōvele, el strigă:

Aua! vou! tului Dōmne! etc. (fīreșce in glumă.) Acei ce călētoresc prin sat, sūnt imbrăcați in ceva sdrențe negre — cari le capētă de la jupānul Ițig — ori de la alt nădrăgar din sat, ori ciodrohaiță, cum îi numeșce sātēnii. Unii se imbracă in haine muereșci, astfel umblă ei culegēnd clisă, ouē, smāntānă, brānză etc. de prin sat, cu cari merg cu toții la munte, apoi le pun in „chighaie“ și mānāncă care uumai pot...

Astfel de ómeni imbrăcați așa duc nuntașii cu ei la nuntă, se ințeleg, cari au fost in ȳiua primă.

Tot atunci umblă pe uliță chileguța, cu sanie și vara cu tōba (doba) cu câte și mai câte șoșii, vāpsite pe obraz, cu bārbi, in tot chipul schimosiți.

Se ȳic, că umblă după dare, sūnt esecutori, câte și mai câte...

(In Drăgāneșci un om, Ioan Gavra a Ghiurchi, a umblat din casă in casă cu calul, care picānd cu el de pe un ambit, a murit la 6 sēptēmāni.)

In părțile Coului nu capētă din cei doi colaci ce a adus napoi, ci capētă altul mei miș, pe care il numesc „pășuș“.

Când dau aceste „pășușuri“, svornicul ȳice: „Iară și iară se arma de-a séră, unde-o fi un om de a nost cu numele N. N., că mergēnd cătră casă, cum sūnt vremile tari, și orēnduelile aspre, se va intēlni cu niște gendarmi, dar noi îi vom da să aibă cu ce se arătă, un „pășuș“ de cale să nu aibă nici o supērare.

Acēsta arățiune se repetēză la fieșcecare chemat. A treia ȳi, mirii merg la cumētrul de-l petrec. In unele locuri in acea séră, unde iară se veselesc, ducēnd și ei cinste, colac și mai câteceva. Este datina, de merge și la socrul mic, dacă nu-i departe tare.

Așa, o nuntă țērānescă ține câte 3—4 ȳile, ba in vremile mai de mult o sēptēmānă.

Mirele, cât durēză nunta, el tot cu pālăria pe cap șede. In unele sate mirésa, când o aduc de la st. cununie, o bagă prin oblōnele (fereștile) de la grajd, ca să fie norocoși la vite.

După apă cu doue vase, trebuie să mērgă nu cu unul, că va remāné văduvă, câte și mai câte.

Cu acestea s'a finit nunta, să le poftim și noi noroc!

VASILE SALA.

Governorul Manco și soldatul.

Din Tales of the Alhambra by W. Irving.

(Fine.)

Ca să putem ințelegē mēsurile aspre ale guvernōrului, trebuie să adagem că pe timpul acesta munții

de cătră Alpuxarra erau plini de hoți și de tâlhari sub comanda șefului Manuel Borasco, carele avea datina să tândălescă in giurul orașului și câte-odată să și intre ca să capete șcire despre călătoriile neguțătorilor și despre călătorii cu punga plină, la cari hoții apoi le țineau undeva calea.

Hoțiile acestea repetate au atras atențiunea guvernului și comandantii de la diferite posturi au primit instrucțiuni să păzescă și să prindă pe toți ómenii suspecti. Guvernorul Manco eră cu deosebire zelos și acum nu s'a indoit că a făcut o prindere bună.

Int'aceea istoria acésta a căpétat aripi și s'a răspândit nu numai in cetate, dar și in tot orașul Granada. Se vorbiá că renumitul hoț Manuel Borasco, gróza munților, a picat in ghiarele guvernului Manco și stă acuma la récóre intr'ó hudă a turnului roșu. Toți pe cari i-a jefuit acesta, țiceau că ei trebuie să-l recunoscă. După cum se șcie, turnul acesta stătea separat de Alhambra, pe un vârf de deal și despărțit de cetate prin un drum pe care se preumblau ómeni. Ací nu erau alte bastione, decât o sentinelă, care se preumblá pe lângă turn. Ferésta temniței eră tare ferecată și priviá pe un platou îngust. Aici poporul cel bun din Granada veniá ca să se uite la el, ca la o hienă care rinjește dintr'o menagerie. Nu-i vorbă, nime nu l-a recunoscut de Manuel Borasco, pentru că hoțul acesta gróznic eră vestit că are o fisionomie infiorátore, iar omul nostru eră glumeț și totdeauna bine dispus. Visitorii veniau nu numai din orașul, dar și din tot ținutul, și nime nu l-a recunoscut. Acum a început poporul simplu a cugetá că dóră totuș e adevérat ceea ce a spus el, cumcá Boabdil și armata lui ar fi inchiși între munți; asta eră o tradițiune vechie, pe care mai mulți ómeni bétřani au auđit-o de la părinții lor. Mai mulți énși s'au dus pe dealuri să eaute peșcera amintită de soldatul misterios și prin tóte hudele se inholbau și căutau scoborindu-se prin ele cine șcie cât de departe, ca să afle locuința lui Boabdil.

De la o vreme prinseriul a devenit popular și in ochii poporului de rënd. Un bandit din Spania nu-i considerat drept hoț simplu ca in alte țeri; din contră. el e o figură cavalerescă in ochii claselor inferióre. Aceștia totdeauna sânt dispuși să critice pe cei de la putere și așa unii au început a murmurá asupra măsurilor aspre luate de Manco și căutau la prinseriu ca la un martir.

Soldatul la rëndul seu eră un fecior glumeț și indrăcit, carele sta de glume cu ori și cine care se apropiá de ferésta lui și vorbiá dulce cu tóte femeile. El și-a fost procurat o gitară vechie, și avea datina să ședă la feréstă și să cante balade și versuri amoroșe spre plăcerea femeilor din vecini cari se adunau séra in giurul turnului și jucau „boleros“ la musica lui. Răđendu-și barba roșie, fața sa arsă de sóre intimpiná favor in ochii celor frumóse, iar copila cea seriósă a guvernului a declarat, că privirea lui chiorisă e perfect iresistibilă.

Fetița cea cu inimă blândă, din capul locului a simțit o simpatie afundă pentru el, și fiind că in sedar incercă să inmóie pe guvernor, s'a apucat singurá de lucru ca să-i ușureze sórtea. In tóte țilele aducea prinserului câte ceva ce a remas de la mésa guvernorului, séu a putut scóte din dulapul ei de provisiuni, adaugând, din când in când, și câte o butelie consolátore de vin de Malaga séu de Val de Penas.

Până când tradărite acestea mici se intémplá in mijlocul citadelei bétřanului guvernor, un șgomot de

reșloiu deschis véjeiá intre dușmanii lui de dinafară. Intémplarea cu aflarea unui sac de gálbini și de juvaere la prepusul hoț de codru, a fost raportată cu esagerațiuni in tótá Granada. O cestiune nouă despre jurisdicțiunea teritorială s'a ivit acum intre guvernor și intre imbétřanitul lui rival, prefectul. Acesta afirmá, că streinul a fost prins afară de teritoriul Alhambrei și pe un loc carele se ține de autoritatea sa. El reclamá predarea inculpatului și a scumpéturilor găsitate la el. Ducénd călugărul șcire și la inquisitorul cel mare despre cruri și mătăni cu tóte celelalte reliquii din pungă, acela a declarat pe soldat vinovat de sacrilegiu și insistá ca jaful să fie predat bisericii, iar trupul lui la cel mai aprópe „auto-da-fe“. Disputele acestea decurgea inverșunat, iar guvernorul furios a jurat că el, decât să predecie prinserul seu, mai bine îl spéndurá in mijlocul cetății ca pe un spion periculos.

Prefectul amenință că va trimete o mulțime de polițisti ca să transfereze cu puterea prinserul din turn, in oraș. Inquisitorul cel mare încă se prepará să trimită cățiva membri din oficiul lui cel sânt. Guvernorul a prins de vește séra despre machinațiunile estea.

— Lasă-i să vină — țicea el — căci ei m'or aflá la postul meu. Aceia trebuie să se deie peste cap, până ce vor puté eși la cale c'un soldat bétřan.

Ápoi a decis ca in țiuva urmátore să transfereze prinserul din turn in cetate.

— Auđi dragă, — țise el cătră copila discretă, — bate la ușa mea mâne până nu cântá cocoșii de țiuvă ca să me apuc eu de lucrul acesta.

Se luminá de țiuvă, cocoșii cântá, dar nime nu bâtea la ușa guvernorului. Sórele s'a fost rădicat peste vérfurile munților și străluciá pe firmament inainte de a fi fost trezit guvernorul din somn de corporalul seu cel bétřan, carele stătea c'ó față plină de paimă la căpétéului bétřanului:

— S'a dus! s'a dus! strigá corporalul abiá resuflând.

— Cine s'a dus — cine s'a dus?

— Soldatul, hoțul, dracul, séu cum să țic. Ares-tul lui e gol, dar ușa incuiată; nime nu șcie cum a putut scăpá.

— Cine l-a véđut mai pe urmă?

— Copila dtale; ea i-a adus de cină.

— Chiamă-o incóci indată.

Acuma urmă o altă confusiune nouă. Odaia copilei discrete asemenea gólă, patul ei neatins; ea de bună samă a fugit cu hoțul acela, pentru că in timpul din urmă a avut conveniri dese cu el.

Asta o vulnerat o parte fragedă a guvernorului, dar el abiá a avut timp să se cugete la așa ceva când noue calamități s'au ivit pe capul lui. Intrând in cabinetul lui, și-a găsít lada ferecată spartă, punga hoțului dispăruse și cu ea și sáculețul cu gálbini.

— Dar cum și in ce direcțiune au scăpat fugarít?

Un țeran bétřan carele locuiá lângă drumul de cătră Sierra, a declarat că el a auđit inainte de a se face țiuvă copitele tropotind ale unui cal pogan curând cătră munți. El s'a uitat pe ferestuță afară și a putut destinge un călăreț c'ó femeie de dinapoia lui.

— Căutați in grajduri, — strigá guvernorul Manco.

Grajdurile au fost tóte cotorisite; toți caii erau in ele, afară de roibul cel arabic. In locul lui s'a aflat o țidulă cu scrisórea urmátore: „Cépa ciorii pe sama guvernorului Manco, de la un soldai bétřan“.

DR. T.

La Teplitz-Schönau.

Cu părere de reu am părăsit vaporul, căci călătoria acésta a fost din cele mai plăcute; timpul, locurile pe unde treceam, ne-a făcut tuturor cea mai veselă dispoziție, pe care am fi continuat-o cu totă plăcerea.

Ne-am uitat dar cu jale după vaporul care plecă mai departe și numai după aceea privirăm în giur de noi să vedem regiunea unde ne aflam.

O panoramă foarte interesantă se desfășură vederii noastre. Orașul Aussig, pe ambele maluri ale Elbei, cu zidurile sale moderne, cu casele sale din drépta ascunse sus sub niște stânci și în mijloc jos o insulă frumoasă, loc de petrecere, ne făcea impresiunea cea mai atrăgătoare. Pe maluri mișună o viață foarte viuă, vapóre încărcate se dessărcinau, iar altele se încărcau. Cară și ómeni treceau în sus și în jos repede și în uruiala acésta se mestecă flueratul răgușit și mai ascuțit al vapórelor din cheiu. Iar de-asupra tuturor se nălță giur impregiur, drept cadri, cununa de munți cu câte un țuțuiu din care felfăia obligatul stég al turiștilor. Scurtă vorbă, un foarte interesant loc de excursiune.

Am regretat dar mult, că planul nostru de călătorie nu ne-a dat voie să ne oprim vr'o ȝi și aici, ca să mergem în frumoasa insulă și să petrecem acolo o séră la sunetul muziceii, care în valea prejmuítă de munți pare că sună mai armonios decât aiurea.

Aveam să mergem a vedé a patra baie mai mare a Boemicii, renumitele thermale de la Teplitz. Și fiind că trenul plecă peste o jumătate de oră, nu puteam zăbovi de loc.

Ne duserăm dar numai decât la gară, care se află aprópe de debarcader și cu primul accelerat plecarăm la Teplitz.

Calea la început trece pe malul stâng al Elbei, apoi o necârnirăm în drépta. Aici ne luarăm remas bun de la riul care ne-a făcut atâtea momente deliciose și aplecându-ne cu capul din cupeu, aruncarăm o cea din urmă privire valei Elbei, voind par că s'o intipărim pentru totdeauna în memoria noastră. Ea, póte spre a ne face de-părțirea și mai grea, se presintă ochilor în totă pompa sa strălucindă, cu intréga comóră a frumuseților sale. Adio! adio! șoptiam și de odată o stâncă ne închise tabloul, nu mai vedurăm Elba.

În locul romantismului fantastic, realismul prosaic ne impresurá. Stabilimente de fabrici cu coșuri fumegânde se impuneau din drépta și din stânga. Fumul de cărbuni-de-pétră făcea un nor care intunecá orizontul. Prin norul acesta, care se coborá până jos, umplându-se și cupeul, abia vedeam peisagele care se perëndau.

Spre norocire, călătoria acésta nu ținu mult și d'odată zărirăm jos în vale la stânga un oraș mărișor. Erá Teplitz. Ne coborirăm cu bueurie, c'am scăpat de fum.

Luând o trăsură, birjarul ne întrebá, unde voim să mergem? La Teplitz séu la Schönau? Am respuns, la Teplitz. Și ne-a părut reu în urmă, căci Schönau e mai frumos, tot grădini și promenade. Dar ne-am mângaiat ușor, căci e'n nemijlocita vecinetate de Teplitz. De aceea báile aceste, spre a se deosebí de Teplitzul din Ungaria, pórtă numele de Teplitz-Schönau.

Am cetit mult despre locul acesta. Șcieam c'aice vine lume multă, că chiar și capete încoronate întrebuințară isvórele lui; de aceea imi intipuiam mai mult, decât ce aflai. Se póte că și seșonul înaintat o fi fost cauza, dar n'am găsit nici mulțimea de lume, nici aranjamentul ce speram.

Teplitz dimpreună cu Schönau, cu care e legat prin niște aleuri frumoșe, are peste douăzeci de mii de locuitori, prin urmare este mai mare decât Karlsbad, care n'are decât 14.000. Dar în ceea ce priveșce circulațiunea, confortul și luxul, remâne mult inapoia acésta. Isvórele sale alcalice-salinice s'au descoperit încă în secolul al optăle și atrag în fiecare an la vr'o 6000 de óspeți. Înainte cu vr'o ȝece ani, ele deodată au secat și astfel au espus locuitorii orașului la ruină, căci aceia trăesc aprópe numai din câștigul ce fac de la vizitatori. Din norocire, isvórele s'au regăsit în alt loc și de atuncia iarăș e veselie.

Ensúș Teplitz se întinde pe cósta unui deal; are o înfățișare antică și o mulțime de oteluri vechi, cari nu prea atrag prin curățenia lor. Edificiul de frunte e castelul principelui Clary, cu un parc mare, în mijlocul căruia se află un lac. Punctul cel mai frumos de excursiune e la Königshöhe la înălțime de 264 metri. Sus, pe o terasă, se află busta împératului Frideric III, care a făcut cură aici și căruia teplitzenii recunoscători i-au ridicat monumentul acesta. Priveliștea e interesantă; veđi jos orașul Teplitz, ce par că represintă trecutul, avénd lângă sine drept mărturie a actualității, umbrosul Schönau.

Acesta ne atrage și pe noi mai mult și ne coborim repede ca să ne plimbăm prin aleele și grădinile sale. Între oraș și Schönau se întinde parcul orașului, lumea se plimbă mai cu samă în grădina de cură, unde diminéța cântă muzica. Cevaș mai sus se ridică Parcul-Seume, în mijloc cu busta poetului Seume. De-a stânga tot restaurante și oteluri, cu grădini și chioscuri foarte drăguțe. În drépta ni se impune gimnasiul și dinaintea lui biserica catolică pe o movilă, care dominéază tot ținutul. Jos în vale iarăș parcuri și grădini, imprejmuíte de case dintre cari se nălță falnic sinagoga evrească, una din cele mai mari în totă lumea, semnul sigur că aici vin mulți ovrei.

Fiind că lumea tocmai ține siestă, ne urcăm pe calea ferată electrică și facem o excursiune la Eichwald, un loc de cură climatică, aprópe de Teplitz-Schönau. Excursiunea asta ne ofere prilegiul să vedem Teplitzul din alta parte, care ni-l presintă în o vale adâncă la spate cu munți, cari se termină deasupra orașului în Königshöhe.

Trecem prin câteva colonii de fabrici și peste o jumătate de oră sosim la Eichwald. O frumoșă pădure de stejar, în care se află un stabiliment de hidroterapie; un rând de case aședate la sóre, niște căi de plimbare prin pădure, atâta tot. Incolo aerul e mai curat decât la Teplitz, căci aici nu sunt fabrici. Un eremitagiu plăcut. Cei ce duc dorul singurătății, aici o pot avé. Presupun că trebuie să fie foarte ieftin.

Noi grăbim să nu scăpăm trenul electric, ca după șese să fim în parcul din Schönau, unde cântă muzica și se adună societatea de la băi.

Sosim tocmai în timpul cel mai bun. Lume multă, toalete splendide și juvaere cu ridicata. Aprópe tot ovreice. Luăm loc la o mesă și admirăm butónele scelipitóre...

A doua ȝi am plecat la Praga.

IOSIF VULCAN.

Ilustrațiunile noastre.

Statua lui Eliade 'n București. Capitala României are încă puține statue. Intre aceste in deosebi cele din fața universității atrag luarea aminte. Acolo se află statua lui Mihai Vitezul, a lui George Lazăr și a lui Eliade. De asta-dată presintăm cetitorilor noștri pe aceea a lui Eliade.

Vânătoare de lupi in Rusia. Vânătoarea, una din cele mai frumoase pasiuni bărbătești, ierna are anotimpul seu de frunte. Acuma se fac vânătoarele asupra urșilor, lupilor și altor fiere selbatice. Ilustrațiunea noastră infățișează o vânătoare de lupi in Rusia. Vânătorii, ca să atragă mai mult lupii, duc cu sine și câte un purcel. Guițul inșelă lupii, pe cari apoi vânătorii îi impușcă de-aprope.

Intră! Ce drăguță petrecere e aceea când nevestele tinere se adună și conversază despre fericirea lor! La o astfel de petrecere a venit și tinera damă din ilustrațiunea noastră. A sosit in antișambrel și cu bucurie bate la ușe. Din salonul vecin se aud risete vesele, de sigur celelalte prietene au sosit mai de grobă, iar o voce dulce raspunde: „Intră!”

CE ENOU?

La incheierea anului, mulțumim onorab. public pentru spriginul material și colaboratoriilor noștri pentru concursul spiritual ce ne-au dat. Cerându-le amândouă și pentru viitor, la rândul nostru vom stăruii din toate puterile ca să ridicăm nivelul foii noastre și să dăm familiilor române culte o revistă beletristică și socială, care să mulțumescă din ce in ce mai mult toate așteptările. Afară de vechii noștri colaboratori, încă și alții noi se mai grupază in giurul nostru. Dintre aceștia amintim in primul rând pe distinsul nostru poet dl *George Coșbuc*, care își va incepe colaborarea in nr. viitor cu o poezie scrisă anume pentru „Familia”. Mai anunțăm pe *dna Maria Băulescu*, cunoscuta novelistă a revistelor literare din București, care asemenea va apare pentru prima-ora in nr. viitor. *Dșora Maria Cunțianu*, fosta colaborătoare de la „Vatra” și dl *Sextiliu Pușcariu* (Sex. Til.), elev-colaborator al profesorului Weigand, incep deja in nr. prezinte. Dându-ne totă silința spre a realisă cât mai multe imbunetățiri, credem a ne creă un titlu pe temeiul căruia să cerem spriginul tuturor cari se interesază la noi de progresul beletristicii române!

Darul de Crăciun al episcopului Pavel. Sântem fericiți a aduce la cunoștință de obște un fapt care va umplé de bucurie toate inimile românești. Aflăm că Esc. Sa episcopul Mihail Pavel a depus in septemăna trecută la mâinile capitlului gr. c. din Oradea-mare o sută de mii de florini, ca adaus la fondul Pavelian, menit pentru scopurile culturale ale diecesei gr. c. române de Oradea-mare, care astfel a atins suma de șese sute de mii de florini. Suta de mii, depusă acuma, după cum ni se spune, este destinată pentru asigurarea internatului și a școlei române de fete din Beinș, fondate tot de Esc. Sa. Faptul acesta este atât de strălucit, încât ori ce cuvinte de aprețiere și de admirațiune sânt palide. Nentreutul binefăcător, care de mult ș-a făcut un nume

nemuritor in istoria culturulă a Românilor din Ungaria, de asta dată s'a intrecut pe sine însuș. Atotputernicul Dumnezeu să-i lungescă firul vieții in sănătate deplină, ca să se pôtă bucura ani indelungi de fructele binefacerilor sale incomparabile!

Bal românesc la Arad. La 6 februarie se va arangia la Arad bal românesc in sala otelului „Crucea albă” in favorul școlarilor români lipsiți de mijloce. Comitetul arangiator e compus astfel: dr. Ioan Nemet președinte, dr. Lazar Ghebeles, Livius Tamașdan v.-președinti, Ioan Faur, dr. George Proca secretari, George Adam controlor, Ioan Pap cassar; E. Beles, M. Beșan, S. Bocu, I. Buda, R. Chicin, A. Crișan, A. Demian, P. Givulescu, C. Iancu, S. Ignat, A. Marta, I. Moldovan, V. Milovan V. Nicóra, A. Pap, V. Pap, dr. E. Patacean, C. Pavlovici, A. Petcuț, N. Popescu, E. Popovici, G. Popovici, dr. I. Popovici, Iul. Popovici, dr. L. Popovici, C. Proca, I. Rațiu, R. Roșescu, St. Rosvan, L. Secoșan, G. Telescu, I. Ursu, E. Zaslo.

Călindarul săptămânei.

Dumineca după nașc. Dlui, Ev de la Mat., c. l. gl. 3, a inv. 9.			
Țiua sêpt.	Călindarul vechiu	Călinl. nou	Sorele.
Duminecă 29	Pomen. ss brunci	10 Pavel st	7 55 351
Luni 30	Mart. Auisia	11 Hingiu	7 54 352
Martî 31	Cuv. Melania	12 Reinhold	7 54 354
Mercuri 1	† Tăier imd. și st. V	13 Ilariu	7 53 355
Joi 2	Silvestru	14 Felix	7 52 357
Vineri 3	Prof Malachia	15 Maurus	7 51 358
Sâmbătă 4	Sob. 70 Apostoli	16 Marcelin	7 50 400

Abonamentul «Familiei» scăđut.

Voind a raspunde la o dorință manifestată din mai multe părți și in mai multe rânduri, incepând din 1 ianuarie viitor reducem abonamentul »Familiei« pe an in loc de 10 fl. la 8 fl.; pe 1/2 de an, in loc de 5 fl. la 4 fl.: pe 1/4 de an, in loc de 2 fl. 70 cr., la 2 fl. In România pe an, in loc de 25 lei, la 20 lei.

»Familia« va apare și in viitor odată pe septemână, pe câte o colă și jumătate, adecă pe 12 pagine tipărite des, ilustrată din ce in ce mai bogat și având peste 40 de colaboratori.

Cu numerul acesta sistăm espedarea foii noastre pentru toți aceia, cari n'au respuns abonamentul anului trecut, de și au fost poftiți in mai multe rânduri. Sântem convinși, că toți ómenii corecți își vor face datoria, căci dacă au primit fôia regulat, se cade să și raspundă costul ei.

Colectanții primesc după 5 esemplare, al 6-lea gratuit.

Oradea-mare 28 decembre 1896.

Editura „Familiei”

Proprietar, redactor respunđător și editor: IOSIF VULCAN. (STRADA PRINCIPALĂ 375 A.)

CU TIPARUL LUI IOSIF LÁNG IN ORADEA-MARE.